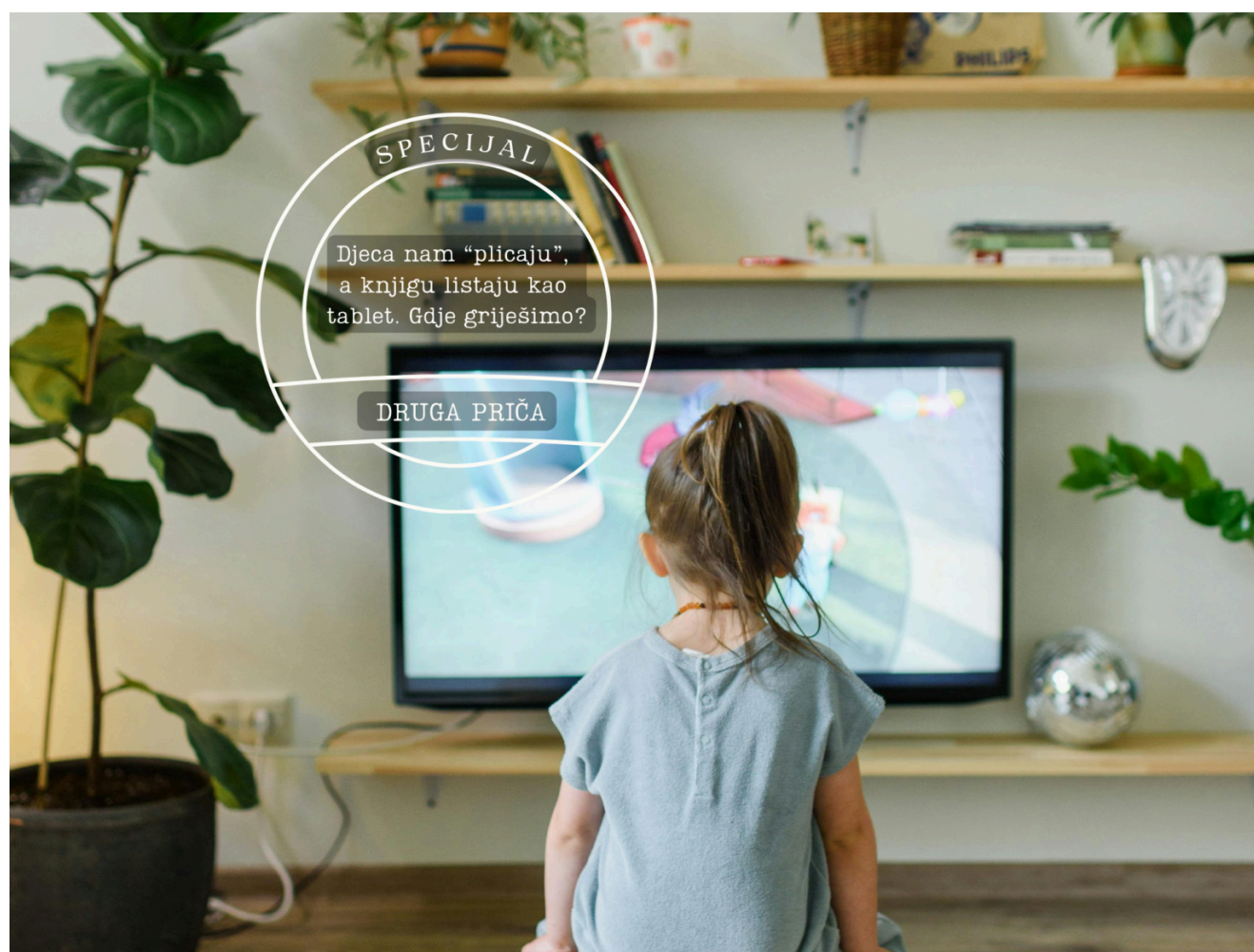

LOKALNE VIJESTI

Kako odgoj utječe na razvoj govora i jezika: Sati provedeni ispred ekrana nisu krivnja djeteta!

14/08/2024, 18:04

U našoj prvoj priči specijala: “Djeca nam “plicaju”, a knjigu listaju kao tablet: Gdje griješimo?” predstavili smo gorući problem porasta jezično-govornih poteškoća kod djece vrtićkog i predškolskog uzrasta. Statistika je u posljednjih deset godina neumoljiva, a liste čekanja kod logopeda i do godinu dana. Razlozi za to u prvom redu tiču se činjenice da danas ni roditelji niti struka ništa ne prepuštaju slučaju već na prvu naznaku problema rješavaju ga odmah što je najčešće još u vrtićkoj dobi. Do prije desetak godina nije bilo tako. No neosporna je činjenica i

da su djeca govorno puno “siromašnija” nego ranije. Ema Tadić, logopedica s digitalne platforme Kokolingo kaže nam da su neki od uobičajenih razloga za govorno-jezične poteškoće:

- genetski faktori,
- socio-ekonomski faktori,
- neurološki poremećaji,
- smanjena interakcija roditelja s djetetom,
- oštećenja sluha i sl.

Oko 60 posto djece u Hrvatskoj gleda u ekrane više od preporučenog

Život i odgoj djeteta u modernom digitalnom vremenu uvelike se promijenio. Malo ljudi danas radi od 8-15 sati, pritisak svakodnevice i dostupnost tehnologije utječe na odgoj. Crtići i igrice dostupni su u svakom trenutku. Rad od doma, koji se dobrim dijelom zadržao i nakon pandemije korona virusa, unio je promjene i u obiteljsku dinamiku. Kada su mama ili tata stalno kod kuće, djeca imaju dojam da su im roditelji stalno na raspolaganju jer kako im objasniti da mama sada radi i da ju mora ostaviti na miru nekoliko sati. Ekрани se u tom slučaju čine kao brzo rješenje.

– U današnje doba digitalizacije nemoguće je dijete u potpunosti maknuti od ekrana, ali možemo ih ograničiti vremenski i sadržajno ovisno o dobi djeteta. Prema najnovnijim savjetima stručnjaka na globalnoj razini nije preporučljivo izlagati ekranima djecu mlađu od dvije godine, a u predškolskom periodu sve više od sata na dan, smatra se previše – rekla je logopedica Vlatka Utović, voditeljica Službe za medicinsku rehabilitaciju djece predškolske dobi u SUVAG-u.

Foto: Pexels

No rezultati prvog nacionalnog istraživanja o predškolskoj djeci pred malim ekranima, koje su 2017. godine proveli Poliklinika za zaštitu djece i mladih Grada Zagreba i [Hrabri telefon](#) govore da kod nas djeca u ekrane 'bulje' mnogo više. Između ostalog, istraživanje je pokazalo da 60 posto predškolaca tijekom tjedna provodi uz ekrane dva ili više sati pa je važno držati se smjernica Svjetske zdravstvene organizacije i ne izlagati predškolarce ekranima više od sat vremena.

– Ovisno o djetetovim neurološkim predispozicijama, vremenskom opsegu i neadekvatnom sadržaju, ono što vidim u praksi jest da se negativan utjecaj manifestira na gotovo svim razvojnim područjima poput fine i grube motorike, samostalnosti, koncentracije, komunikacijskim i socijalnim vještinama te vještinama emocionalne regulacije – rekla nam je Jelena Petranović edukacijska rehabilitatorica u Dječjem vrtiću "Pjerina Verbanac" u Labinu.

Dodaje i kako je bitno napomenuti da nije svim komunikacijskim poteškoćama uzrok neadekvatno izlaganje ekranima, no onima kojima to jest slučaj, radi se o minimalno dva do tri sata više od onoga što preporučuje Svjetska zdravstvena organizacija sukladno dobi djeteta, dok u ekstremnim slučajevima dijete svo slobodno vrijeme provodi pred ekranom.

Dosljednost u odgoju je ključ!

Prema iskustvu edukacijske rehabilitatorice Petranović djece kojima su poteškoće u komunikaciji rezultat pretjeranog izlaganja ekranima otprilike je po dvoje u vrtićkoj skupini. Roditelji koji ignoriraju savjete stručnjaka shvate da je vrag odnio šalu najčešće kada dijete ne progovori do treće godine.

– Djeca predškolske dobi nemaju svijest o opasnostima te bi roditelj trebao biti filter i usmjeravati ga prema prikladnim i edukativnim sadržajima. Na taj način smanjuje mogućnosti stvaranja ovisnosti o ekranima i kroz razgovor s djetetom potiče dijete na verbalnu komunikaciju.

Jelene Petranović, edukacijska rehabilitatorica u Dječjem vrtiću "Pjerina Verbanac" u Labinu. Foto: Privatna arhiva

A ovisnost nije lako riješiti.

– Ovisnički obrasci ponašanja su nažalost često rezultat prekomjernog izlaganja ekranima. Važno je da su roditelji savjetovani i svjesni štetnosti. Ponekad je ukidanju potrebno pristupiti postepeno, a ponekad jednostavno ukinuti, ovisi o situaciji o kojoj se dobro posavjetovati sa stručnjacima. Od izuzetne važnosti je biti što više dosljedan i čvrst u odluci i ne popuštati djetetu pred različitim oblicima nepoželjnog ponašanja nastalog uslijed ukidanja ekrana koliko

god to bilo teško. No, kao što znamo da je štetno da dijete gura ruku u vatru ili trči pred auto te ćemo biti vrlo odlučni prilikom zabrane takve aktivnosti isto treba vrijediti i u slučaju sprječavanja razvoja negativnih posljedica u ovom slučaju – kazala je Jelena Petranović.

Kada skaču, razvijaju i govor!

Posljedice mogu biti dalekosežne. Pretjerano gledanje crtića ili igranje videoigrica može:

- ograničiti djetetovo istraživanje i učenje iz stvarnog svijeta što je ključno za bogat i raznovrstan jezični razvoj.
- biti lošije za koncentraciju na način da je dijete teško održava što može imati posljedice kasnije u školi.

Važno je istaknuti i što djetetu uskraćujemo dok sate i sate provodi ispred ekrana, a izuzetno je važno za razvoj govora i jezika.

– Vrijeme na ekranima potrebno je zamijeniti boravkom na otvorenom, a to uključuje interakciju s djetetom, njegovim uključivanjem u svakodnevne aktivnosti poput kuhanja, pospremanja, igru s djetetom u kojemu je roditelj aktivan sudionik, čitanjem slikovnica, poticanjem samostalne igre te dopuštanje da se dijete dosađuje jer upravo se tada razvija dječja kreativnost. – objasnila je Petranović.

Foto: Pexels

Aktivnost djeteta – skakanje, penjanje na drvo, bilo kakve igre s loptom, vožnja bicikla i sve što podrazumijeva fizičku aktivnost, izuzetno je važno.

– Motorički razvoj djeteta iznimno je važan u razvoju djeteta i povezan je s govorom. Upravo na toj povezanosti motorike i govora temelji se poticanje jezično govornog razvoja prema verbotonalnoj metodi u Poliklinici SUVAG – kazala je logopedica Vlatka Utović.

Rekli bismo da su svijest roditelja o lošem utjecaju prekomjernog gledanja u ekrane i dosljednost u njihovom ograničavanju ključne. Dopustiti djetetu da mu bude dosadno kako bi razvio kreativnost također je od izuzetnog značaja. Odgovornost je na nama, a cilj svakog roditelja je imati dijete koje će se znati snaći u stvarnom svijetu ne u onom virtualnom.

U trećoj priči ovog specijala bavit ćemo se temom čitanja od najranije dobi što smatramo važnim za jezično-govorni i emocionalni razvoj djeteta.

Ovaj članak je 14.8.2024. objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa poticanja novinarske izvrsnosti.

Piše: Edita Misirić Vrkljan

#djeca #Djeca nam plicaju #govor #m ekrani #motorički razvoj #razvoj djece #Suvag
#Vruća tema

